

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

7/15182
GK:114

Sayı : 56020453/2013-610.01-42/1679/3410
Konu : Yazılı soru önergesi

16/05/2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: a) Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 15/01/2013 tarihli ve A.01.0.KKB.0.10.00. 00-102792 sayılı yazı,
b) 04/02/2013 tarihli ve 332/652 sayılı yazı.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan, Bitlis Milletvekili Hüsamettin Zenderlioğlu tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/15182 Esas Nolu soru önergesine ilişkin cevaba esas teşkil edecek bilgilerin derlenebilmesi için ilgi (b) yazımızla ek süre istenilmiş olup, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Sadullah ERGİN
Bakan

EK:

Soru önergesi cevabı (1 adet)

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2013-610.01-42/1794/3667
Konu : Yazılı soru önergesi

16/05/2013

Sayın Hüsamettin ZENDERLİOĞLU
Bitlis Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/15182 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- Türk ceza mevzuatında "tutsak" kavramı bulunmamaktadır. 5275 sayılı "Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun" ile "Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzük" hükümleri uyarınca ceza infaz kurumlarında, suçlu olduğuna karar verilen "hükümlüler" ile yargılamaları devam eden "tutuklular" barındırılmaktadır.

II- Ülkemizde, "işkenceye karşı sıfır tolerans" politikasını hayata geçirerek işkencenin önlenmesi ve bu yöndeki iddiaların ortadan kaldırılması, kişilere karşı kötü muamele vakalarının yaşanmaması ve bu tür şikâyet sebeplerinin ortadan kaldırılması için, Avrupa Birliğine katılım sürecinde mevzuatımızda köklü değişiklikler yapılmış, bu yönde tüm denetim ve yargı mekanizmaları oluşturulmuştur.

III- Ceza infaz kurumlarında barındırılan hükümlü ve tutuklular hakkında, başta 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun olmak üzere, ilgili tüzük, yönetmelik ve genelge hükümlerine göre işlem yapılmaktadır. Hükümlü ve tutuklular, kurum idaresinin kendileriyle ilgili her türlü eylem ve işlemine karşı şikâyet ve itiraz haklarını kullanarak, gerek doğrudan gerekse yakınları ve sivil toplum örgütleri aracılığıyla talep ve şikâyetlerini bildirmektedirler. Yapılan başvurular hakkında ilgili Cumhuriyet başsavcılıklarınca adlî ve idarî yönden kanunî gereği yerine getirilmektedir.

"İşkence ve kötü muamelenin önlenmesi" kapsamında, ceza infaz kurumlarımız ulusal ve uluslararası denetime açık olup, uluslararası düzeyde Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi (CPT) ve Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama, İşkenceyi ve Aşağılayıcı Muameleyi Önleme Komitesinin denetimi altındadır.

Ceza infaz kurumları, ulusal ve uluslararası denetim mekanizmaları tarafından düzenli olarak haberli ve habersiz denetime tâbi tutulmaktadır. Son yıllarda ceza infaz kurumlarında insan hakları ihlâllerine ilişkin iddialar yok denecek kadar azalmış olup, Bakanlığımıza iletilen bu tür iddialar titizlikle takip edilmekte ve yasal gereği yapılmaktadır.

F tipi yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumları da dâhil olmak üzere, bütün ceza infaz kurumlarının faaliyet ve işlemleri denetime tâbi kılınmaktadır. Bu çerçevede;

1- İdarî denetim kapsamında, ceza infaz kurumları, Adalet Bakanlığı müfettişleri ile Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü hâkim ve kontrolörleri tarafından denetlenmektedir. Ayrıca, il ve ilçe insan haklarını inceleme komisyonları da ceza infaz kurumlarını idarî yönden denetleyebilmektedir.

2- Adlî denetim kapsamında, ceza infaz kurumları, 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu ile oluşturulan infaz hâkimleri tarafından denetlenmektedir. Hükümlü ve tutuklular,

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

cezanın infazına veya kurumdaki yaşam koşullarına ilişkin şikâyetleri nedeniyle infaz hâkimine şikâyet başvurusunda bulunabilmekte, infaz hâkiminin kararına karşı da ağır ceza mahkemesine itiraz edebilmektedir. Bu şekilde, kurumların bütün işlem ve faaliyetleri yargı denetiminden geçirilebilmektedir.

3- Sivil toplum kuruluşlarının denetimi kapsamında, 4681 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanunu hükümleri gereğince oluşturulan izleme kurulları, hâkim ve Cumhuriyet savcılarında oluşan adlî yargı adalet komisyonlarınca oybirliğiyle seçilen sivil kişilerden oluşmaktadır. Bunlar da, kendi içlerinden bir üyeyi başkan olarak seçmektedirler. Anılan kurullar, 4681 sayılı Kanunun 7. maddesi gereğince, iki ayda en az bir kez kuruma giderek denetim faaliyetinde bulunmak zorundadırlar. İzleme kurulları, hazırlamış oldukları raporları Cumhuriyet başsavcılığına, Bakanlığımıza, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına ve görev alanına giren bir şikâyet söz konusu ise infaz hâkimliğine göndermektedirler. Sivil toplum denetimi kapsamında, Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığınca il ve ilçelerde sivil toplum temsilcilerinden oluşturulan il ve ilçe insan hakları kurulları da ceza infaz kurumlarını ziyaret edip denetleyebilmektedir.

4- Parlamento denetimi kapsamında, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu ya da araştırma komisyonlarının başkan ve üyeleri ceza infaz kurumlarını ziyaret ederek araştırma ve denetleme faaliyetlerinde bulunabilmektedirler.

5- Uluslararası denetim kapsamında, ceza infaz kurumları, Avrupa İşkencenin Önlenmesi Sözleşmesi gereğince Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi tarafından denetlenmesinin yanı sıra, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiserliği ve Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklamalar Çalışma Grubu tarafından da denetlenmektedir.

Ayrıca, Birleşmiş Milletler İşkenceye Karşı Sözleşmeye Ek İhtiyari Protokolün (OPCAT) onay süreci 27/09/2011 tarihi itibarıyla tamamlanmış ve Ek Protokol 27/10/2011 tarihinde Ülkemiz bakımından yürürlüğe girmiştir. Bilindiği üzere, Ek Protokol çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı gözaltı merkezleri ve ceza infaz kurumlarına Ek Protokolde belirtilen denetleme organınca ziyaretler düzenlenebilecektir.

Ceza infaz kurumları, yukarıda belirtilen hem ulusal hem de uluslararası bağımsız kuruluşlar tarafından periyodik aralıklarla haberli ve habersiz olarak ziyaret edilmekte, hükümlü ve tutukluların sağlık ve yaşam koşulları, iç güvenlik, sevk ve nakil işlemleri ile ilgili olarak gördükleri aksaklık ve eksiklikleri yetkili mercilere bildirmektedir. Hükümlü ve tutuklular tarafından gerek doğrudan gerekse sivil toplum örgütleri, resmî ya da özel insan hakları kuruluşları tarafından yapılan başvurular titizlikle incelenmekte, adlî ve idarî yönden yapılan soruşturmalar sonucunda kusur ve ihmali olan görevliler hakkında yasal gereğine titizlikle tevessül edilmektedir.

IV- 24/01/2013 tarihli ve 6411 sayılı "Ceza Muhakemesi Kanunu ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun"un 31/01/2013 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlandığı; Kanunun yayımı tarihinden iki ay sonra yürürlüğe giren Çerçeve 6. maddesiyle, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 51. maddesinde değişiklik yapıldığı; ceza infaz kurumu içindeki veya dışındaki genel durumları, eğitim ve iyileştirme faaliyetlerine etkin katılımları, kurum düzenine karşı tutumları ve kendilerine verilen işlerdeki gayretleri dikkate alınarak çocuk hükümlülere, en geç iki ayda bir kez olmak üzere, üç saatten yirmidört saate kadar ana ve babasıyla veya vasisiyle kurum ya da eklentilerinde ceza infaz kurumu personelinin yakın

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

nezareti olmaksızın aile görüşmesi yaptırılabilmesine imkan sağlandığı malûmlarıdır.

V- Tüm müstakil çocuk ceza infaz kurumlarında olduğu gibi İzmir Şakran Çocuk Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda da grup liderliği uygulamasına geçilmiştir. Bu uygulama kapsamında pedagojik eğitim almış infaz koruma memurları arasından seçilen bir personel zamanının tümünü sorumlu olduğu çocuklar ile birlikte geçirmektedir. Grup lideri, sorumlusu olduğu odada çocuklara gündelik yaşam becerileri kazandırma, eğitim, spor, sosyal kültürel faaliyetlere, bireysel ve grup psiko-sosyal destek programlarına katılımı sağlamak üzere eğitim ve iyileştirme görevlerinin planlanmasından sorumludur. Kurumda, bu uygulamanın gerekleri doğrultusunda fiziki düzenlemeler yapılarak her çocuğun eğitim, öğretim ve sosyal etkinlikleri beraber geçirdikleri zamanlar dışında tek başına kalabilecekleri, uyuyabileceği odalar oluşturulmuştur. Çocukların barındırıldıkları üniteler, özel yaşam alanları hariç, modern güvenlik sistemleri ile kontrol edilmektedir.

Bunun yanında çocuklarla çalışmak, yetişkinlerle çalışmaktan ayrı bir mesleki bilgi, beceri ve donanım gerektirdiğinden, kurumlarımızda çocuklarla çalışan yönetici ve personelin, bu grubun içinde bulunduğu fiziksel, bilişsel, sosyal ve duygusal gelişim özelliklerini bilmeleri, bu gelişim dönemi özelliklerine uygun yaklaşım konusunda gerekli bilgi, beceri ve tutuma sahip olmaları gerekmektedir. Bu nedenle, çocuk adalet ve çocuk koruma sistemi içinde, çocuklarla çalışan yönetici ve personelin, görev ve sorumluluklarını çocukların yüksek yararına uygun bir biçimde yerine getirmesini sağlayacak temel bilgi ve becerilerle donatmak üzere, hizmet öncesi ve hizmet içi gerekli eğitimler verilmektedir.

Bu kapsamda, ceza infaz kurumunda kalan çocuklara yönelik olarak, 2005-2008 yılları arasında sosyal hizmet uzmanı ve psikologlar tarafından bireysel ve grup çalışmalarında uygulanmak üzere 7 ayrı psiko-sosyal destek ve müdahale programı geliştirilmiş olup, personel eğitim merkezlerinde uygulanmaktadır.

Bu doğrultuda, "Genel Bilgiler ve Yaklaşım İlkeleri", "Cinsel İstismara Yaklaşım", "İnfaz ve Koruma Memurlarına Yönelik Psiko-Sosyal Destek Bilgilendirme" modülleri ile personelin bilgisinin artırılması amaçlanmaktadır. "Kişisel Gelişim", "Güvenli Davranış", "Öfke Kontrol" modülleri ile çocukların kişilik ve kişisel gelişimleri desteklenerek, farkındalıklarının artırılması, yeni yaşam becerileri kazandırarak suç davranışının önlenmesi hedeflenmektedir. Ayrıca, aile eğitim programı ile çocuğun kurumda ve tahliye sonrasında ihtiyaç duyduğu ebeveyn desteği sağlanmaya çalışılmaktadır.

Ayrıca, kurum müdürleri, infaz ve koruma memurları ile diğer personelin kapasitelerinin güçlendirilmesi çalışmaları kapsamında "Yönetici ve Personel Eğitim Programı" geliştirilmiş olup, çocuklarla çalışan personele, kurumda bulunan çocuklara yaklaşım ilkeleri, kurum içi iletişim, ulusal ve uluslararası mevzuat, ihmal ve istismar, ekip çalışması, yönetim becerilerinin artırılması ve kurum çalışma plânlarının oluşturulması gibi konularda eğitimler verilmektedir.

VI- 2012 yılı içerisinde, İzmir Çocuk Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda bulunan çocuklara kötü muamele yapıldığı iddiası kapsamında, Bakanlığımıza doğrudan 41, Kuruma 19 şikâyet başvurusu yapılmıştır.

Bakanlığımıza yapılan 41 şikâyetten 9'u sonuçlanmış olup, bu soruşturmalar sonucunda idari yönden 1 personele uyarma cezası verilmiş, 11 personel hakkında herhangi bir disiplin cezasına hükmedilmemiştir. Diğer 32 başvuru hakkında ise Aliğa Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından "zor kullanma yetkisinin aşılması, hakaret, yaralama, görevi kötüye kullanma" suçlarından yürütülen adli ve idari soruşturmalar devam etmektedir.

T.C.
ADALET BAKANLIğI
Kanunlar Genel M¼d¼rl¼đ¼

K¼t¼ muamele iddiaları ¼zerine doğrudan kurum idaresine yapılan 19 başvuru hakkında, adı geçen Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından aynı konularda y¼r¼t¼len adli soruşturmalar sonucunda, 5 personel hakkında kovuşturma yapılmasına yer olmadığına karar verilmiş, 1 personel hakkında hakaret, iftira, g¼revi yaptırmmamak için direnme suçlarından Aliađa Sulh Ceza Mahkemesine kamu davası açılmıştır.

Ceza infaz kurumlarımızda yařandđı iddia olunan t¼m işkence ve k¼t¼ muamele iddiaları titizlikle soruşturulmakta, bu konuda t¼m ilgililerce Őik¼yetlerin gereğine tevess¼l edilmektedir.

Bilgilerinize sunulur.

Sadullah ERGİN
Bakan